

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА САДІВНИЦТВА

**Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
8 листопада 2023 р.**

Запоріжжя – 2023

Всеукраїнська науково-практична конференція, 8 листопада 2023 р.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ДМИТРА МОТОРНОГО**

**КАФЕДРА РОСЛИННИЦТВА ТА САДІВНИЦТВА
ІМЕНІ ПРОФЕСОРА В. В. КАЛИТКИ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИРОБНИЦТВА
ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА ТА
САДІВНИЦТВА**

*Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
8 листопада 2023 р.*

**Запоріжжя
2023**

УДК [633+634+635](08)
Т 13

Рекомендовано Вченою Радою Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного, Протокол № 4 від 28.11.2023 р.

Актуальні питання виробництва продукції рослинництва та садівництва: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Запоріжжя, 8 листопада 2023 р.) / ТДАТУ; ред. кол. С. В. Кюрчев, А.І. Панченко [та ін.]. Запоріжжя : ТДАТУ, 2023. 108 с.

У збірці представлені матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції за результатами досліджень та актуальних питань щодо виробництва продукції рослинництва та садівництва в Україні.

Матеріали будуть цікаві викладачам закладів вищої освіти, науковим співробітникам, аспірантам, докторантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям і керівникам сільськогосподарських підприємств та науково-дослідних установ, всім, кого цікавить проблематика запровадження інноваційних технологій вирощування, первинної переробки та зберігання сільськогосподарських культур, фізіолого-біохімічні основи підвищення врожайності та якості продукції рослинництва та садівництва, питання механізації та автоматизації агротехнологій в галузі.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних та відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: **Кюрчев С. В.** - д.т.н., професор, ректор Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного; **Панченко А. І.** - д.т.н., професор, проректор з наукової роботи ТДАТУ; **Іванова І. Є.** - к.с.-г.н., доцент, декан факультету агротехнологій та екології ТДАТУ; **Кувачов В. П.** - д.т.н., професор, декан механіко-технологічного факультету ТДАТУ; **Колокольчикова І. В.** - д.т.н., професор, декан факультету економіки та бізнесу ТДАТУ; **Галько С. В.** - к.т.н., доцент, декан факультету енергетики та комп'ютерних технологій ТДАТУ; **Колесніков М. О.** - к.с.-г.н., доцент, завідувач кафедри рослинництва та садівництва імені професора В. В. Калитки ТДАТУ.

Адреса для листування:

69000, Україна, Запорізька обл., м. Запоріжжя, пр. Соборний, 226

e-mail: rosl@tsatu.edu.ua

Сайт конференції: <https://peers.international/uk/cichpp>

*Конференція організована в рамках міжнародного проєкту **ОРТІМА** – “Відкриті практики, прозорість та доброчесність для сучасної вищої школи” за підтримки Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти України.*

©Автори тез, включені до збірника, 2023

©Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного, 2023

ВІЙНА В УКРАЇНІ: РИЗИКИ ДЛЯ ГЛОБАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Прісс О.П., д.т.н.

*Таврійський державний агротехнологічний університет
імені Дмитра Моторного, м. Запоріжжя
e-mail: olesia.priss@tsatu.edu.ua*

Ринки сільськогосподарських товарів зазнають прямого впливу різними способами, наприклад, порушення ланцюгів постачання, торгівлі та логістики. Особливо сильно постраждали світові ринки зернових та олійних культур, оскільки росія та Україна є одними з провідних експортерів цих продовольчих товарів. Вартість світового сільськогосподарського експорту з України, росії та Білорусі у 2020 році становила відповідно 19,4 млрд євро, 24,8 млрд євро та 5,0 млрд євро. Експорт сільськогосподарської продукції з України та росії до країн ЄС-27 у 2020 році оцінювався відповідно в 5,4 і 2,7 млрд євро. Основними напрямками експорту сільськогосподарської продукції з України були Китай, Індія, Нідерланди, Єгипет, Туреччина, Іспанія та Польща.

За даними FAOSTAT, росія та Україна поставили відповідно 18,8% та 9,1% пшениці на світовий ринок у 2020 році. У 2020 році росія та Україна поставили відповідно 13,1% та 13,3% світової торгівлі ячменем. Україна поставила 44,0% світового ринку соняшникової олії у 2020 році, а росія — 20,5%. Це означає, що великим імпортерам соняшникової олії доведеться шукати інших постачальників або переходити на інші рослинні олії, що, ймовірно, призведе до побічних ефектів на ринки пальмової, сої та ріпакової олії.

Близько 50 країн імпортують понад 30% своєї пшениці з України та росії. З них 15 імпортують понад 70% своєї пшениці з цих двох країн. Багато країн у цій групі є дуже залежними, з низькими доходами та дефіцитом продовольства в регіоні Близького Сходу та Північної Африки.

Наявність продовольства в ЄС зараз не є критичною, оскільки ЄС є нетто-експортером продовольства, а імпорт з України становить лише 5% від загального імпорту сільськогосподарської продукції в ЄС. Тим не менш, ЄС має значну залежність щодо деяких інших товарів, таких як соняшникова та ріпакова олія, з яких ЄС імпортує, відповідно, 88% та 41%. Україну часто називають житницею Європейського Союзу. ЄС також відчує непрямий вплив. За оцінками останніх досліджень, скорочення експорту зерна з росії на 50% і відсутність українського експорту підвищить ціни на кукурудзу та пшеницю на 4,6% та 7,2% відповідно. Цей вплив також поширився на інші країни через міжнародні ринки, коли Індонезія та Індія заборонили експорт пальмової олії та пшениці, відповідно, з метою стабілізації внутрішніх цін. У травні 2022 року Міжнародний

дослідницький інститут продовольчої політики підрахував, що у відповідь на це, понад 20 країн запровадили заборону на експорт харчових продуктів. Ці заборони були запроваджені в регіонах, які вже зазнали значного тиску, таких як Південно-Східна Азія та Індія. У Південно-Східній Азії виробництво пальмової олії впало через брак робочої сили мігрантів протягом перших двох років пандемії COVID-19. В Обмеження експорту, ймовірно, призведуть до ще більшої продовольчої безпеки в усьому світі. Індекс цін на продовольство Продовольчої та сільськогосподарської організації (FAO) перевищив пік продовольчої кризи 2007–2008 років.

Наслідки війни в Україні виходять за межі прямої залежності лише від імпорту пшениці та соняшникової олії з Росії та України в європейському масштабі. Інші світові ринки сільськогосподарської продукції, крім пшениці та соняшникової олії, постраждають через попит на замітники та вищу вартість сільськогосподарського виробництва, переробки та транспортування в результаті зростання цін на енергоносії. У вразливих регіонах через високі ціни на продовольство також будуть наслідки нестабільності та соціальних хвилювань, що може призвести до ескалації конфліктів і потоків біженців.

У коментарі, опублікованому в журналі Nature, описані потенційні ризики та наведено перелік невідкладних дій щодо їх пом'якшення.

Потенційні ризики, спричинені кризою:

1. прямий негативний вплив на продовольчу безпеку та якість харчування у вигляді підвищення цін на продовольство, скорочення кількості харчових продуктів у наявності та утруднення доступу до них;

2. скорочення охоплення гуманітарної допомоги та послуг з профілактики важкої форми неповноцінного харчування та лікування її наслідків;

3. перенаправлення бюджетів на продовольство на інші пріоритетні потреби.

Заклик до шести термінових дій для збереження доступу до послуг із забезпечення харчування та безпечних, поживних продуктів для жінок та дітей:

1. підтримати заклик мінімізувати обмеження на глобальну торгівлю продовольством та добривами, а також збої в ланцюжках поставок на користь пом'якшення кризи продовольчих цін;

2. забезпечити доступ до поживних продуктів найбільш уразливих верств населення з допомогою заходів соціального захисту, орієнтованих потреби харчування;

3. мобілізувати необхідні ресурси надання гуманітарної допомоги;

4. виконувати фінансові зобов'язання за підсумками Токійського саміту "Харчування на користь зростання" у плані розширення послуг із забезпечення харчування для малозабезпечених верств населення;

5. захищати бюджети на харчування та продовжувати надавати послуги з гарантованою віддачею у плані харчування для жінок та дітей;

6. інвестувати у своєчасні стандартизовані дані про харчування з метою

визначення напрямків політики та фінансування.

Наслідки цієї кризи можуть бути довгостроковими та негативно вплинуть на ціле покоління жінок та дітей, які вже зараз уразливі для неповноцінного харчування, та завдадуть шкоди людському капіталу спільнот і націй на багато поколінь.